

Majka Terezija iz Kalkute — uzor za naše vrijeme

Brian KOLODIEJCHUK*

Sažetak

Sveti Otac Ivan Pavao II. proglasit će u Rimu na misijsku nedjelju 19. listopada ove godine, na dan proslave 25. obljetnice svoga pontifikata, Majku Tereziju blaženom. Ona se rodila 26. kolovoza 1910. u albanskoj obitelji u Skoplju, a preminula je 5. rujna 1997. godine u Kalkuti. Taj čin beatifikacije uslijedit će samo nekoliko godina nakon njezine smrti, dok se za to obično mora čekati mnogo duže. Sve je to samo znak herojskoga, da, upravo svetačkoga predanja ove skromne redovnice koje je ona sprovodila u praksu služenjem najsiromašnjima među siromasima. Njezina je osoba postala porukom.

Majka Terezija je mnogim vezama povezana i s Hrvatskom koju je više puta posjećivala, mahom prigodom velikih crkvenih svečanosti. Njezine sestre, Misionarke ljubavi, već od 1979. godine djeluju u Zagrebu. Još kao djevojci u Skoplju duhovnikom joj je bio hrvatski isusovac o. Franjo Jambreković s kojim se kasnije iz Indije i dopisivala. Nažalost, zahtijevala je da se ta pisma ne objelodanjuju, nego spale! Osim toga, u Indiji je gajila duboko prijateljstvo s našim poznatim misionarom o. Antom Gabrićem. Ovaj prilog prikazuje život ljubavi i služenja Majke Terezije, život koji je bio duboko ukorijenjen u molitvi i vjeri. Kao misao vodilja ovoga članka poslužit će riječi jedne njezine omiljele izreke: »Plod šutnje je molitva, plod molitve je vjera, plod vjere je ljubav, plod ljubavi je služenje, plod služenja je mir.«

1. Majka Terezija — »osoba–poruka«

Promišljajući nad uvjetima našega doba, papa Ivan Pavao II. vidi današnji svijet »prepun suprotnosti ekonomskoga, kulturalnoga, tehnološkoga rasta koji malobrojnim sretnicima nudi velike mogućnosti ostavljajući milijune i milijune osoba, ne samo na rubu napretka, već u borbi s uvjetima daleko ispod minimuma koji se duguju ljudskom dostojanstvu.«¹ Nadalje, Sveti Otac usmjerava našu pozor-

* Brian Kolodiejchuk MC, postulator kauze za beatifikaciju Majke Terezije, Rim. Uredništvo najsrdačnije zahvaljuje s. Ozani Čirjak MC na njezinom posredovanju u dobivanju ovog vrijednog priloga.

1 Ivan Pavao II., *Novo millennio ineunte*, 50. [Bilješke ovoga dokumenta donosimo prema hrvatskom prijevodu: *Novo millennio ineunte. Ulaskom u novo tisućljeće*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2001].

nost prema novim oblicima siromaštva koji »zahvaćaju prostore i kategorije koje nisu lišene gospodarskih izvora, ali su izložene očaju besmisla, zabludi droge, napuštenosti u starijoj dobi i u bolesti, marginalizaciji ili društvenoj diskriminaciji.«² Ovo nas »prizorište siromaštva«³ poziva na solidarnost i dijeljenje sa svakim članom ljudske obitelji.

Papa Ivan Pavao II. stoga traži od kršćana da nastave kršćansku tradiciju ljubavi »koja danas možda zahtijeva još veću maštovitost. Vrijeme je nove 'maštovitosti ljubavi'... da se postane bližnjim, solidarnim s onim tko trpi, tako da gesta pomoći ne bude doživljena kao ponižavajući prilog, već kao bratsko sudionništvo u nečijemu životu.«⁴ Provođenje ovakvog oblika ljubavi bi polučilo »najveće i učinkovito predstavljanje radosne vijesti Kraljevstva«⁵.

Majka Terezija je postala jedna od najpoznatijih kršćanskih osobnosti prošloga stoljeća zbog karitativnog rada koji je ona i njezine Misionarke ljubavi provodila među materijalno najsiromašnijima među siromasima. No život Majke Terezija je vrijedan pozornosti ne samo zbog njezina služenja materijalno siromašnima nego i zbog njezine sposobnosti da uvidi i odgovori na novije oblike siromaštva. Ona je shvatila da je teže od materijalnog siromaštva onaj »duboki doživljaj da netko nije željen, da je neljubljen, nezbrinut... svi strašni doživljaji nevoljnosti«.⁶ Patnja koja proizlazi iz »zanemarivanja ljubavi donosi duhovno siromaštvo«⁷ koje je dublje i čak mnogo bolnije od materijalnog siromaštva. Tako je izjavila: »Kad pokupim osobu s ulice, gladnu, dadnem joj tanjur riže, komad kruha, ja sam zadovoljna. Ja sam otklonila glad. No osoba koja je odbačena, koja se doživljava neželjenom, neljubljenom, prestrašenom, osoba koja je izbačena iz društva — takvo je siromaštvo strašno bolno i tako veliko, i ja ga smatram strašno teškim« (MI).

Majka se Terezija znala »veoma približiti« onima kojima je služila. U njezinoj viziji nadahnutoj vjerom ona je gledala svaku osobu kao dijete Božje te tako kao »moj brat, moja sestra« dostojne poštovanja i ljubavi. Svojim je sestrama pojašnjavala: »Naši su ljudi divni ljudi.... Oni ne trebaju našu sućut i simpatiju. Oni trebaju našu razumijevajuću ljubav i oni trebaju naše poštovanje. Mi moramo siromasima kazati da su oni za nas netko, da su oni također stvoreni istom rukom Boga koja ljubi, da oni ljube i da budu ljubljeni.... Ako ga mi ljubimo, moramo se brinuti za neljubljene i za neželjene. Moramo se suočiti sa zbiljnošću naših siromaha.«⁸

2 Isto.

3 Isto.

4 Isto.

5 Isto.

6 *Mother's Teresa's Instructions to the Sisters — Pouke Majke Terezije Sestrama* (dalje navodimo kao MI). Riječ je o kolekciji instrukcija (u nekoliko svezaka) koje je ona davala sestrama tijekom mnogo godina o različitim vidicima karizme i života Misionarki ljubavi. Budući da su ovi svesci neobjavljeni, u daljnjim će se referencijama u samom tekstu navoditi skraćena MI.

7 Ivan Pavao II, *Novo Millennio Ineunte*, 49.

8 Izvaci iz govora Majke Terezije održanog za vrijeme Sinode biskupa 1980, navedeno prema *The Catholic Leader* od 26. listopada 1980.

Prigodom dodjeljivanja Nagrade Jawaharlal Nehru za međunarodno razumijevanje Majci Tereziji 1972. godine indijska je predsjednica vlade gospođa Indira Gandhi primijetila da u našem društvu »što je ono više organizirano, civiliziranije nego se pretpostavlja da jest, što je ono naprednije, mnoge su stvari ostavljene pokraj puta. Jedna od njih je ljubav«. ⁹ Majka Terezija je služila kako bi podsjetila svijet na apsolutnu središnjost ljubavi u životu pojedinca i društva.

No ljubav i sućut koje je Majka Terezija sprovođila u praksu i koji su postali znak za svijet nisu bili samo pusto humanitarno služenje. Puno više, ona i njezine sljedbenice trebale su biti »nositelji Božje ljubavi«, a to je zahtijevalo život utemeljen na vjeri, šutnji i molitvi.

Mnogim ljudima koje je danomice susretala, Majka Terezija bi običavala davati čudotvornu medaljicu i malu karticu koju je ona nazivala svojom »poslovnom karticom«. Na toj je kartica bila otisnuta jedna od njezinih veoma poznatih izreka: »Plod šutnje je molitva, plod molitve je vjera, plod vjere je ljubav, plod ljubavi je služenje, plod služenja je mir.« ¹⁰ Ove će riječi služiti kao misao vodilja u predstavljanju života ljubavi i služenja Majke Terezije utemeljnog na životu molitve i vjere.

2. Šutnja

Šutnja je za Majku Tereziju temeljni zahtjev kršćanskog života jer ona omogućuje da budemo pozorniji kako za Božju prisutnost i njegov glas tako i za vapaj drugih, posebno siromašnih.

»U tišini srca Bog govori« (MI), često je ponavljala Majka Terezija, posebice kad je govorila o molitvi. Jedino slušajući Boga možemo ući s njim u dijalog. Stoga je svoje sestre bodrila: »Koliko su od nas zaista čule Boga kako govori u tišini srca?... Jeste li vi čule Božji glas? Da li moje srce šuti?« (MI). Majka Terezija je znala: »Da bismo mogli moliti, mi moramo biti sposobni slušati« (MI). Zato je učila svoje sestre potrebi za šutnjom: »Vi možete izreći mnogo molitava, no da biste mogle moliti vi morate... šutjeti« (MI). Nije moguće reći za nekoga tko ne šuti da istinski moli. »Samo kad smo ga čule u tišini srca — da, moje Sestre, samo kad smo naučile slušati Boga u tišini našega srca, samo tada možemo reći: 'Ja molim.'« ¹¹

Majka Terezija je osjetila »potrebu za šutnjom« (MI) zbog njezine potrebe i žudnje za Bogom i njegovom milošću. U dubinama njezinoga srca ona je susrela Boga »u tišini« i u tom je susretu Majka Terezija našla ljubav, snagu i radost, ono što joj je bilo potrebno kako bi živjela primjeran kršćanski život. Tako je pisala svojim sestrama: »On traži od nas da živimo u šutnji kako bismo ga otkrivali....

9 Indira Ghandi, Govor predsjednice vlade, 15. studenoga 1972. prigodom predavanja Nagrade Jawaharlal Nehru za međunarodno razumijevanje Majci Tereziji.

10 Pismo Majke Terezije sestrama Misionarkama ljubavi, 31. siječnja 1980. koje dalje navodimo kraticom ML. Ova pisma nisu objavljena pa ih stoga navodimo kraticom ML te pripadnim datumom.

11 ML, 31. siječnja 1980.

Potrebna nam je šutnja kako bismo bile same s Bogom, razgovarale s njim, slušale ga, razmišljale o njegovim riječima u dubinama našega srca. Potrebno je da budemo same s Bogom u šutnji kako bismo se obnavljale i preobražavale. Tišina nam daje novi pogled na život. Mi se u njoj napunjamo energijom samoga Boga koja nas osposobljava da sve činimo radosno.«¹²

Šutnja nije potrebna samo za uspostavljanje zajedništva s Bogom, nego je ona također i uvjet za zajedništvo s drugima. »Šutnja se nalazi u korijenima našega zajedništva s Bogom i međusobno. Bez toga će čitav naš život kao život Misionarki ljubavi klonuti.«¹³ Služenje siromašnima je isto tako plod šutnje. »Četvrti zavjet (svesrdno i slobodno služenje najsiromašnjima među siromasima koji svaka Misionarka ljubavi polaže) je plod šutnje« (MI). Bez šutnje nema slušanja, a bez slušanja drugih nije ih moguće razumjeti i ljubiti.¹⁴

3. *Molitva*

»Svaki čovjek posjeduje čežnju za Bogom« (MI) — tvrdi Majka Terezija. Ta čežnja koja se spoznaje u tišini, na poseban način dolazi do ispunjenja u molitvi. »Molitva čini srce većim sve dok ono ne postane sposobno prihvatiti samoga Boga koji se daruje.«¹⁵

Zato je molitva za vjernika od životne važnosti. »Ono što je krv za tijelo, to je molitva za dušu.«¹⁶ To je Majka Terezija pojasnila svojim suradnicima–laicima: »Nama je potrebna ona intimna povezanost s Bogom u našem svakodnevnom životu. Kako nam to uspijeva? Molitvom.«¹⁷ Molitva nije samo obraćanje »uma i srca Bogu« (MI); ona je također i dijalog: »Bog govori meni i ja njemu; baš tako — to je molitva« (MI). Molitva može biti tako jednostavna kao što je to jednostavno promatranje Krista. »Često duboki žarki pogled prema Kristu može biti žarka molitva. 'Ja gledam njega i on gleda meine' — to je najsavršenija molitva. Savšena se molitva ne sastoji u mnoštvu riječi, nego u žarkoj želji koja uzdiže dušu Isusu. Isus nas je odabrao da budemo 'duše molitve'... Mi moramo učvrstiti naš pogled na Isusu... On želi da budemo sve više puput djece... u molitvi.«¹⁸ Majka Terezija nadalje definira molitvu kao »jedinstvo s Kristom, ono jedinstvo koje nepodijeljeno ljubi — Isus za mene i ja za Isusa.... Molitva je istinski život jedinstva, jedinstva s Kristom« (MI).

Jedinstvo Majke Terezije s Kristom u molitvi na poseban se način hranilo liturgijom, ponad svega euharistijom. Euharistija, »izvor i vrhunac kršćanskog živo-

12 Ibid.

13 Ibid.

14 Pismo Majke Terezije upućeno Vladi Indije u Delhiju 15. studenoga 1972.

15 ML, 18. veljače 1967.

16 ML, 1. studenog 1963.

17 Majka Terezija suradnicima, Korizma 1996.

18 ML, ožujak, 1964.

ta¹⁹, zaista je bila središte života Majke Terezije. Ona nije mogla živjeti bez euharistije. Ona sama je živjela ono čemu je podučavala svoje sestre: »Prožmite svoj život, svoje srce, sve svoje s Kristom u euharistiji — jer bez njega ne možete učiniti ništa, s njime pak sve.«²⁰

Isus je u svojoj euharistijskoj prisutnosti vrlo konkretan i vidljiv znak ljubavi za nas danas. »Kad pogledamo križ, onda znamo koliko nas je ljubio. Ako pak promatramo svetohranište, onda znamo koliko nas on *sada* ljubi.«²¹ Sama Majka Terezija je to pojasnila: »Euharistija sama je misterij ljubavi.... To je Kristova ljubav prema nama. On nas ljubi. Na taj se način on sam razdaje bez ikakvog pridržaja: nježno, strpljivo, oprastajući.«²² Naš odgovor na takvu ljubav je adoracija te nježno primanje Sina Božjega u naše srce u pričesti. »Mi treba da mu se klanjamo jer je on Bog i čovjek. On je žrtva, on je stradalnik, on je onaj koji se predaje. On je radost, on je mir, on je put, on je ljubav, on je život. Sve je to prisutno u euharistiji. I kada ga u euharistiji primamo, mi primamo čitavoga Krista. Sina Boga živoga.«²³

Za Majku Tereziju je sv. misa bila najvažniji trenutak njezinog dana. Tamo je ona pronalazila hranu za dušu. Govorila je: »Mi jedemo kruh života kako bismo se učvrstili u našoj odluci da budemo samo njegove« (MI). Koliko je odista misa bila važna za Majku Tereziju, očituje se u činjenici da je ona običavala poduzeti baš sve kako nikada ne bi propustila svagdašnju misu. Pa i kad je bila ozbiljno bolesna te je svećenik mogao staviti samo kapljicu Predragocjene Krvi na njezine usne, ona je insistirala da primi euharistiju. »Kruh života« je bio jedan od omiljenijih izraza Majke Terezije za svetu pričest. Sveta pričest je bila trenutak povjerljivog zajedništva s Isusom. Ona ju je smatrala »najdragocjenijim vremenom dana« (MI) te je u tišini ostala u zajedništvu s njim. Govorila je: »Svaka sveta pričest mora me sve više i više suobličavati njemu budući da primam njegovo tijelo i njegovu krv. To nije izmišljotina nego stvarnost.... Primanje pričesti mora u meni radati život« (MI).

Bez obzira na to koliko joj je dan bio ispunjen poslom, bez obzira na bolest i slabost koju je osjećala, ipak je vrlo rijetko provela dan a da nije posvetila jedan sat adoracije pred Presvetim sakramentom. Često je to bila prava žrtva i napor. Pa i kad bi se znala vratiti umorna s putovanja, ne bi propuštala jedan sat klanjanja. To je odražavalo njezinu »čežnju« da u intimnosti molitve bude »sama s Isusom«. »Euharistija je iznad svake shvatljivosti.... Mi je moramo prihvatiti u dubinama vjere i ljubavi. Isus nam je namjerno ostavio euharistiju, inače bismo zaboravili što nam je on to došao obznaniti i učiniti.... Isus je poznavao našu ljudsku narav. On je znao da ono što je daleko od očiju jest također daleko i od srca. Zamislimo si samo kako bi izgledao naš život bez euharistije. Što bi nas to poticalo da ga ljubi-

19 Usp. *Lumen gentium*, 11.

20 ML, 7. prosinca 1982.

21 Majka Terezija svećenicima, 7. veljače 1986.

22 Neobjavljeni intervju.

23 Ibid.

mo? Šta bi to postojalo zbog čega bismo sve ostavili? Ne vjerujem da bi itko od nas bio ovdje bez euharistije« (MI). Kad su je znali zapitati odakle je crpila snagu za sve što je činila, ona bi jednostavno pokazala na svetojhranište.

4. Vjera

Dvije su milosti za koje je Majka Terezija smatrala da su na poseban način plod molitve — »čisto srce« i »produbljenje vjere«. U svojim pismima i instrukcijama izrazi »čisto srce« ili »neokaljano srce« pojavljuju se ili kao upućivanja ili pak barem kao aluzije na šesto blaženstvo iz Isusovog govora na Gori: »Blaženi čista srca, jer oni će Boga gledati« (Mt 5, 8). Uvijek je iznova ponavljala: »Molitva nam daje čisto srce, a čisto srce može vidjeti Boga« (MI), čime se naravno misli na gledanje očima vjere.

Majka Terezija je također povezala produbljenje vjere s molitvom i čistim srcem. »Plod molitve uvijek će biti produbljenje vjere. Molitva ti daje čisto srce. Čisto srce može vidjeti Boga; a to je produbljenje vjere.«²⁴ A u svjetlu vjere Majka Terezija je gledala i tumačila sve što se događalo u njoj i oko nje.

»Produbljenje vjere« koje dolazi po molitvi nije bilo samo veliko znanje o istinama vjere, koliko god je ona smatrala da je ono potrebno, nego radije življenje ovih istina u svakidašnjem životu. Bila je to sposobnost vidjeti Boga u svim okolnostima života, posebice u svim ljudima i u svom vlastitom srcu, te mu u ljubavi odgovoriti.

Majka Terezija je imala sposobnost vidjeti Božju ruku u svakoj prilici, pa čak i u najnezatnijim događajima. Bio je to plod kako Božje milosti tako i njezinog neprestanog napora da traži »uvijek ljepotu i dobrotu Božju svugdje« (ML). Sve stvoreno i svaki događaj ona je gledala kao znak Božje ljubavi i prisutnosti, sredstvo da mu se još više približi ili prigodu da »učini nešto lijepo za Boga« (MI). Za Majku Tereziju dobrota stvorenoga bila je odraz Stvoritelja, kanal njegove ljubavi.

Vjera Majke Terezije nailazila je na neprestane kušnje, no životne situacije koje bi mnogi ljudi označili kao »probleme i poteškoće«, ona je gledala kao »dareve« i »prigode« da pokaže veću vjeru, veće povjerenje i veću ljubav. Mnogi su zamjećivali da unatoč tome što je Majka Terezija doživljavala tjeskobu, strah i brige, njezina vjera, povjerenje i predanje nisu slabjeli. Vjera u Božju ljubav koja se brine i u njegovu providnost davali su joj sigurnost i vedrinu potrebnu za nadvladavanje svih poteškoća.

Osim što je bila pozorna na Božje djelovanje u različitim životnim situacijama, Majka Terezija je običavala tražiti i prepoznati njegovu prisutnost u svim ljudima. Gledati Isusa u drugima, ponajprije u onima koji su nam najbliži, bilo je ono što je Majka Terezija neprestano isticala. »Da bismo mogli vidjeti Isusa u drugima, potrebno nam je čisto srce.... Je li moje srce čisto kako bih bez poteškoća mogla

24 Govor Majke Terezije u Chicagu, SAD, 14. lipnja 1981.

vidjeti Isusa u mojim susestrama?» (MI) Majka Terezija bila je svjesna da »gledati Isusa« u onima koji su nam najbliži može biti najteža zadaća, no za nju je to bila također i najveća prigoda kako bi svoju »vjeru odjelotvorila« ljubeći, prihvaćajući, praštajući i dajući sve do boli. Kako god to moglo biti teško, ona je na tome insistirala, držala je da je to temelj za sretan obiteljski i zajednički život, kao i uvjet za plodonosan apostolat.

Služenje Majke Terezije najsiromašnijima među siromašnima bilo je izravno povezano s njezinom vjerom u Isusovu prisutnost u njima. Svoju je vjeru temeljila na evanđeoskom odlomku kojeg je često navodila: »Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće« (Mt 25, 40). Ne prestano je upućivala na Isusovo poistovjećivanje sa siromašnima te je to povezivala s Njegovom prisutnošću u euharistiji. Kod svojih je sestara insistirala da nika da ne dijele Isusovu prisutost u euharistiji pod prilikama kruha i vina od njegove prisutnosti u »bolnom jadu najsiromašnijih među siromasima« (MI). Premda se Kristova prisutnost u euharistiji bitno razlikuje od njegove prisutnosti u siromašnima, u očima Majke Terezije to nije umanjivalo zbiljnost njegove prisutnosti u siromašnima. Ustvari, ona je uvidjela duboku povezanost između ovoga dvoga. Ona je gledala na Kristovu prisutnost u euharistiji kao na najuzvišeniji čin njegove ljubavi, a njegovu prisutnost u siromašnima kao prigodu da ga zauzvrat ljubi. Primivši Isusa u svetoj pričesti, ona je »pohitila« siromašnima, a od siromašnih se vraćala na euharistijsku adoraciju.

»Pod vjerom razumijem ovo uvjerenje: Isus prebiva u meni; Isus je u meni; Bog ljubi u meni, sa mnom i po meni« — govorila je Majka Terezija (MI), iskazujući svoju čvrstu vjeru u stvarnost Isusa koji prebiva u njezinom srcu. Jedan od njezinih omiljenih uzdaha: »Isuse u mom srcu, ja vjerujem u Tvoju nježnu ili ponekad, vjernu ljubav prema meni, ja te ljubim« (MI), pomaže nam da uđemo u dinamizam božanske ljubavi u životu Majke Terezije, jer je ona najprije u svom srcu došla u dodir s Božjom ljubavi koja žeda. Isusov krik na križu: »Žedan sam« (Iv 19, 28) sumira najdublje iskustvo vjere Majke Terezije i objedinjuje sve sastavnice njezinog života i karizme. Dana 10. rujna 1946., koji je među Misionarkama ljubavi poznat kao »dan nadahnuća«²⁵, Majka Terezija je susrela Isusovu žeđ »za ljubavlju i dušama«²⁶, posebno za dušama najsiromašnijih među siromasima. Providonosno pripremljena za taj poziv svojim revnim redovničkim životom kao Loretska sestra, primila je »poziv unutar poziva« da »ostavi sve« kako bi »utaživala beskraju Isusovu žeđ na križu za ljubavlju i dušama«, trudeći se »oko spasenja i posvećenja najsiromašnijih među siromasima, ne samo u siromašnim četvrtima nego ta-

25 10. rujna 1964., kao članica Instituta Blažene Djevice Marije, Majka Terezija je putovala vlakom na svoje godišnje duhovne vježbe u Darjeeling. Toga dana, kojeg je ona nazvala, danom nadahnuća« primila je, poziv unutar poziva« da napusti zajednicu Loreto te da započne, rad« među siromašnima u bijednim četvrtima Kalkute.

26 First Rules, 5 lipnja 1947.

koder i po čitavom svijetu gdje bi se god oni našli.«²⁷ Za Majku Tereziju je ljubav uistinu bila plod vjere.

5. *Ljubav*

Majka Terezija je u vjeri susrela Boga koji joj je objavio ljubav kao snažnu čežnju, kao žeđ za njezinom ljubavlju i za ljubavlju svakoga čovjeka. Susret s Božjom žeđi oblikovao je cjelokupan odnos Majke Terezije s Bogom te, posebice, konkretan način na koji mu je ona odgovorila. Uvjerenjena u Božju osobnu i nježnu ljubav prema svima, ona bi ga običavala oslovljavati kao »*Bog, naš Otac koji ljubi*«. ²⁸ To je jednom izrazila u jednom intervjuu: »On je za sve nas Otac koji ljubi. On je uvijek prisutan. Mi ga ne moramo ići tražiti nekamo daleko. On je u srcu, ljubeći nas, pozivajući nas, braneći nas u nježnosti i ljubavi. I uvjerenjena sam da on prema svakome na različit način iskazuje tu vrstu privrženosti, brige i ljubavi, no uvijek je to ista nježnost i ljubav.« Jedna je od njezinih omiljenih slika Božje ljubavi bila ona da se svaka osoba nalazi na dlanu Božje ruke, kao što to pronalazimo u proroku Izaiji: »Gledaj, tebe ja zaboraviti neću, ja sam te urezao u dlan svoje ruke. Ti si mi dragocjen, ja te ljubim« (Iz 49, 15). Često bi ponavljala: »Samo pomislite svaki put kada vi, kada mi zazovemo Boga, da se nalazimo na njegovom dlanu i da nas on gleda tako izbliza, tako nježno, s tolikom ljubavi.«²⁹

Čitav život Majke Terezije bio je nastojanje da vrati ljubav za ljubav. Na osobit je način u njezinom odnosu prema Isusu, utjelovljenoj Očevoj ljubavi, ljubav Majke Terezije prema Bogu dosegla svoj vrhunac. Goruće ljubeći Isusa, spontano je bila usmjerena prema Njegovom Presvetom Srcu, koje je postalo žarišna točka u izricanju njezine duboke ljubavi prema Bogu. »Od djetinjstva je Isusovo srce bilo moja prva ljubav«³⁰ — pisala je svom duhovnom voditelju. Ta je ljubav dosegla vrhunac u njezinom posvemašnjem prijanjanju uz Isusa nepodijeljenim srcem, redovničkim posvećenjem. Tijekom svog redovničkog života Majka Terezija se smatrala zaručnicom Isusovom te je tako i posvema živjela, ustvari kao zaručnica Krista raspetoga. Ovako je to ona izrekla godine 1994. na Biskupskoj sinodi o posvećenom životu:

Da bismo mogle postati uistinu posvećene žene, mi moramo sve više i više ljubiti Isusa. Ljubiti ga svom snagom tijela i duše. Neka se ne kaže da žena u svijetu ljubi svog muža više nego mi Isusa. To je naše pravo i povlastica jer smo kao žene stvorene da ljubimo i da budemo ljubljene. Što je duša više zahvaćena ljubavlju, tim se više poistovjećuje s cjelokupnim čovječanstvom, jer ljubav je nuka da uđe u svaku patnju gdje su god duše potrebne spasenja. Kao misionarke i posvećene

27 Konstitucije Sestara Misionarki Ljubavi (od sada navodim kao: *Konst.*) br. 3 i 5.

28 ML, 6. ožujka 1992.

29 Neobjavljeni intervju.

30 Majka Terezija o. Neuneru, S. J., 24. srpnja 1967.

*žene moramo dati ljubavi prvenstvo u našem životu. Naši zavjeti, naš apostolat, naš zajednički život — sve je to plod našeg zajedništva ljubavi s Isusom.*³¹

Meditacija Majke Terezije o odjeljku iz Mt 16, 15 pod naslovom *Tko je Isus meni?* rasvjetljava njezinu duboku osobnu ljubav prema Isusu. Ona pokazuje intenzitet napora da uzvratiti ljubav za ljubav. Ona piše: »Isus je moj Bog, Isus je moj zaručnik, Isus je moj život, Isus je moja jedina ljubav, Isus je moje sve u svemu, Isus je sve, ISUS je onaj koga ljubim čitavim svoji srcem, čitavim svojim bićem. Ja sam mu dala sve, čak i moje grijehе, te me on prigrlio sebi u nježnosti i ljubavi. Sada i za čitav život ja sam zaručnica raspetog zaručnika.« Ista meditacija navodi načine na koje je Majka Terezija prepoznavala njegovu prisutnost i doživljavala se nukanom da ga ljubi u drugima: »Isus je gladan — treba ga nahraniti, žedan — treba ga napojiti, gol — treba ga odjenuti, beskućnik — treba ga uzeti pod krov, bolestan — treba ga izliječiti, samac — treba ga ljubiti, neželjen — treba ga učiniti željenim, gubavac — treba mu zavidati rane, prosjak — treba mu darovati smješak, neznatan — treba ga zagrliti... .«

Zaručnički odnos Majke Terezije s Isusom dosegao je puninu svoje plodnosti u njezinoj majčinskoj ljubavi prema svima, posebice prema najsiromašnijima među siromasima. No u nastojanju da ljubi, Majka Terezija je započela s najbližima te je tako u praksi ozbiljavala svoje nepokolebljivo učenje da ljubav uvijek započinje »kod kuće«. Njezine su sestre bile prvi primatelji njezine nježne majčinske ljubavi. Uvijek je bila spremna ojačati klonulu, primiti onu s puta, podići palu, obodriti malodušnu te oprostiti onoj koja je pogriješila. Isticala je da nas samo ljubav prema onima s kojima živimo, prema najbližima, osposobljava za ljubav prema siromašnima, prema patnicima i bijednicima. Neprestano je poticala sestre da ljube jedna drugu »nježno«, s »dubokom, iskrenom ljubavlju«, jer »vi ne možete ljubiti siromahe ako ne ljubite svoje susestre« (MI).

Kao i njezina ljubav prema svojoj redovničkoj obitelji i ljubav prema siromašnima bila je plod njezine vjere u Isusovu prisutnost u njima. Njezina je ljubav prema siromašnima bila nježna, puna razumijevanja i suosjećajna. Ona je bila dirnuta »siromaštvom srca naših ljudi, onima kojima je hladno, koji su neželjeni, neljubljeni, koji apsolutno nikoga nemaju«.³² Ona je prepoznavala najnevidljivije siromaštvo onih »koji su umirali od samoće, od toga da čuju glas nekoga koji ljubi.«³³ Sve ih je nastojala obuhvatiti u ljubavi, čak i s tako naoko jednostavnim sredstvom kao što je smiješak ili lijepa riječ. Čak i oni koji su je susretali prvi put, posebno siromasi, zamijetili bi kako ih ona svakoga pojedince voli i prihvaća. Sposobnost da posveti posvemašnju pozornost jednoj osobi u određenom trenutku, bio to prosjak ili predsjednik, te držeći svakoga jednako značajnim, bila je jedno od najistaknutijih obilježja Majke Terezije.

31 Obraćanje Majke Terezije Sinodi biskupa, 1994.

32 Pismo Majke Terezije upućeno Vladi Indije u Delhiju, 15. studenog 1972.

33 Obraćanje Majke Terezije Sinodi biskupa, 1980. Iz *The Catholic Leader*, 26. listopada 1980.

»Ljubav, da bi bila istinska, mora boljeti« (MI), insistirala je Majka Terezija, prisjećajući svoje slušatelje da ljubav po svojoj istinskoj naravi zahtijeva vlastitu žrtvu i spremnost na razdavanje samoga sebe zbog drugih. No ona je također bila svjesna da ta vrsta ljubavi nije ni njoj ni bilo kome drugome u dio pala na naravan način. Stoga se Majka Terezija obraćala Majci Božjoj, moleći ju da joj »pozajmi njezino srce« kako bi mogla ljubiti Boga baš kao što ga je ona ljubila. Ona se nadala da će sudjelujući u ljubavi Blažene Djevice, utažiti žeđ za ljubavlju Isusova srca. Sastavila je i sljedeću molitvu koju je dnevno molila, kao što to čine i Misio-narke ljubavi: »Marijo, naša najdraža majko, pozajmi nam svoje srce, tako lijepo, tako čisto, tako bezgrješno, svoje srce tako puno ljubavi i poniznosti, kako bismo mi mogle primati Isusa u kruhu života, ljubiti ga kao što ga ti ljubiš i služiti mu u bolnoj bijedi najsiromašnijih među siromasima.«

6. Služenje

»Plod vjere je uvijek ljubav, a ljubav ne može mirovati. Ona mora prijeći u djelovanje, a to je djelovanje služenje. To djelovanje je ljubav prema drugome.«³⁴ Ove riječi Majke Terezije bacaju dodatno svjetlo na njezino razumijevanje povezanosti između vjere i ljubavi te ljubavi i služenja. Tako je Majka Terezija izjavila: »Ja ne mogu ljubiti Boga samo riječima — moje srce to mora izreći. Moje ruke to moraju pokazati. Moje noge to moraju izraziti.« (MI). Njezin model »stavljanja ljubavi u živu akciju« bila je Djevica Marija. »Ona je bila ono što mi moramo postati« (MI) — kazala je Majka Terezija ukazujući na Našu Gospu te ističući na poseban način vrlinu ljubavi i poniznosti koje su je kod nje posebice oduševljavale. »Naša je Gospa bila puna Boga zato što je živjela samo za Boga — ona je i smatrala sebe samo službenicom Gospodnjom. Činimo i mi to isto.«³⁵ Potičući svoje sestre na nasljedovanje Marije, Majka Terezija je često polazila od primjera Blažene Djevice kod navještenja i pohođenja Elizabete. Govorila je:

Kod navještenja je anđeo rekao: 'Ti ćeš biti majka Božja', a ona je kazala da je ona službenica, Gospodinova sluškinja. Pogledaje tko je izabran za Kraljicu neba i zemlje; ona ne odlazi da potraži neku palaču ili slavu, ili čak da to kaže sv. Josipu. Prva stvar koju kao Majka Božja čini jest da hiti služiti Elizabeti.... Naša ga je Gospa primila u svoje krilo poniznim srcem, čistim srcem, tada je pohitila da Isusa dadne drugima. Ona je ušla u Elizabetinu kuća upravo da bude sluškinja. Ona je svoju ljubav stavila u akciju za druge.... Marija nas uči da služimo, da ljubimo jedni druge.... Nije nužno da činimo velike stvari, nego one male s ljubavlju. Marija je ušla u Elizabetinu kuću da čini male stvari. (MI)

Navraćajući se na ove evangeoske tekstove Majka Terezija je neumorno isticala dvoje: »pohititi« i »biti službenica«. Ići »hitno« ne znači tek samo »žuriti«. Jer za Majku Tereziju »hitnja« uključuje intenzitet ljubavi i želje za služenjem, kvali-

34 Govor Majke Terezije u Chicagu, USA, 14. lipnja 1981.

35 ML, 15. kolovoza 1972.

tete koji su krasile njezino vlastito djelovanje i za koje je ona također željela da pokazuje svaka Misionarka ljubavi. »Riječ 'hitnja' je najdivnija riječ.... Riječ 'hitnja' mora biti jasno upisana u naša srca i u naše živote te nam ona mora i davati život« (MI).

Drugo što je Majka Terezija posebno isticala s obzirom na našu Gospu bilo je to što je ona »službenica«, sluškinja, ona koja radi najjednostavnije i najniže poslove, male stvari svakidašnjeg života. Upavo je ta ponizna Marijina ljubav u služnji drugima bila ono što je Majka Terezija željela da svaka sestra nasljeduje. »Kad god mi susrećemo jedna drugu ili pak polazimo siromašnima, idemo li mi onako kako je Marija išla ili smo pak tako pune sebe da blokiramo Isusovu prisutnost da djeluje preko nas?« (MI)

Unatoč tomu, za Majku Tereziju nije bilo samo važno činjenje »malih stvari«. Još je važnije bilo to da su one činjene s »velikom ljubavlju«. Nikada se nije umorila ponavljajući: »Činiti male stvari s velikom ljubavi.« I obično bi nadodala: »Što je stvar manja, to je veća ljubav!« (MI) Kad su je hvalili zbog njezinih postignuća, Majka Terezija bi uzvraćala da se njezino djelo i djelo njezine redovničke obitelji ne sastoji u velikim djelima, nego radije u mnoštvu malih djela učinjenih zbog ljubavi prema Isusu. »Naše djelo izgleda veliko jer postoji mnogo malih stvari, no ako stvari pogledate, nema tu ništa za pokazati — ništa« (MI).

Nauk Majke Terezije o vrijednosti malih stvari učinjenih s velikom ljubavlju ima svoje nadahnuće i korijen u »malom putu« njezine svetice—zaštitnice sv. Terezije iz Lisieuxa. Isticala je da je sv. Terezija bila kanonizirana, čak i proglašena naučiteljicom Crkve, zato što je činila »redovite stvari s izvanrednom ljubavi«. Stoga je obavljanje malih, redovitih svakodnevnih životnih stvari — s ljubavlju, vjerno i ustrajno — bio put kojim je ona svoju ljubav pretočila u akciju te je to zaista bio put do svetosti. Čineći ova mala djela služenja, Majka Terezija je ukazivala svojim sestrama na to da »imaju oči da gledaju, srca da ljube i ruke da služe« (MI). U svemu tome, opet, nije važno »koliko vi radite, nego koliko mnogo ljubavi ulažete u rad.«

Lista malih stvari Majke Terezije, koje se mogu vršiti kao čini služenja drugima, bila je praktično beskonačna. Na primjer, ona bi spominjala činjenje znaka križa i pobožnog poklecanja, pomaganje susestri u nošenju nečega, pomaganje pacijentu da se popne uz stepenice, podići komadić papira, očistiti pod, dati pacijentu jastuk, čitati novine slijepoj osobi, provesti neko vrijeme s osamljenom osobom. Tako je sama izjavila: »Čaša vode koju dadneš siromahu, bolesnom, način na koji podigneš umirućeg čovjeka ili dadneš lijek gubavcu, način na koji hraniš dojenče ili poučavaš dijete — sve je to Božja ljubav u današnjem svijetu. Radost kojom se osmjehneš svojoj susestri u zajednici, gorljivost kojom iščekuješ trenutak da budeš sa svojim sestrama, tvoje držanje i način ophođenja s njima« (MI).

Uistinu, Majka Terezija je smatrala smiješak važnim činom ljubavi i služenja, posebice prema onima koji pate. Tako je svojim sestrama napisala: »Mi nećemo nikada saznati koliko dobra može učiniti tek jedan jednostavan smiješak. Mi ljudima govorimo kako je Bog blag, kako oprašta i kako je uvidavan — a jesmo li mi živi primjer toga? Mogu li oni vidjeti tu blagost, to praštanje, tu uvidavnost na-

ma zaista žive? Djeci i siromašnima, svima onima koji pate i koji su sami, darujte uvijek radostan smiješak; dajte im ne samo svoje uši nego također i svoje srce.«³⁶

Prepoznatljiv smiješak Majke Terezije isijavao je drugima radost te im budio osjećaj dobrodošlice da se više približe njoj, a preko nje samome Bogu. Trajan smiješak Majke Terezije zapažale su njezine vlastite sestre kao i nebrojeni drugi koji su se s njom susretali. A on je bio trajan jer je bio utemeljen, ne na osjećajima ili okolnostima, nego na svjesnom »da« Bogu učinjenom u odgovoru na sve ono što je on od nje tražio ili je onog časa obdarivao.

Radost je za Majku Tereziju bila od bitnog značenja u služenju napuštenima, onima koji su neljubljeni i neželjeni. Poticala je svoje sestre da »s velikim smiješkom prihvate sve što on dadne te daju što god on uzima« (MI) te da tu radost podijele sa svima koje susretnu.

*Zadržimo tu radost ljubavi prema Isusu u našim srcima. I podijelimo tu radost sa svima onima koje susrećemo. Radost koja izharava je istinska budući da mi nemamo nikakvog razloga da ne budemo sretne jer nosimo Krista u nama. Krist u našim srcima, Krist u siromasima koje susrećemo, Krist u smiješku kojeg darujemo i smiješku kojeg primamo. To praktično znači: da nijedno dijete ne bude neželjeno te da i mi susrećemo jedni druge uvijek sa smiješkom, posebno onda kad je teško smiješiti se.*³⁷

Majka Terezija je veoma često pripovijedala o nekom čovjeku s ulice koji je umro s prekrasnim smiješkom na licu »jer je primio ljubav i brigu te je otišao Bogu radosna srca jer je bio ljubljen do kraja.«³⁸ Njezina poruka »smiješka« bila je jednostavna ali snažna te je imala sveopći odjek. Ta poruka utemeljena na vjeri i ljubavi bila je samo jedan od načina po kojemu služenje vodi k miru.

7. Mir

Posljednji redak na poslovnoj kartici Majke Terezije kaže: »Plod služenja je mir.« Kada je nečija pozornost usmjerena na služenje Bogu i bližnjima, ishod je mir — s Bogom, sa sobom i s drugima. Majka Terezija je težila da bude u suzvučju s Bogom koji djeluje u njezinom životu te je tražila njegovu volju u svakom događaju, potpuno poslušna Njegovim zapovijedima i njegovoj Crkvi, čineći sve na njegovu slavu. Budući da je bila u miru sa svima, Majka Terezija je dostigla mir u samoj sebi. Posljedica ovoga mira s Bogom i sa samom sobom bila je harmonija s drugima, koje je ona promatrala kao Božju djecu te svoju braću i sestre.

Dubok smisao za svetost ljudske osobe, pa i u njezinim najblijednijim uvjetima, bila je jedna od izvanrednih karakteristika Majke Terezije. Ona je priznavala dostojanstvo svakoga, ne gledajući socijalni položaj, rasu, nacionalnost, pa čak niti

36 ML, svibanj 1964.

37 Govor Majke Terezije prigodom primanja Nobelove nagrade za mir, Oslo, Norveška, 11. studenoga 1979.

38 Govor Majke Terezije prigodom primanja priznanja, Gaudium et Spes«, New York, listopad 1992.

čovjekovu grešnost. Ništa je nije moglo odvratiti od toga da svako ljudsko biće promatra kao dijete Božje, koje je Bogu važno te stoga također i njoj. »Bez obzira na boju, rasu, nacionalnost, religiju. Svaki pojedini čovjek, žena, dijete, jest Božje dijete stvoren na sliku Božju. I to je ono što mi gledamo te iz stoga proizlazi potreba za ljubavlju i brigom, služenjem i mi to pružamo.«³⁹

Majka Terezija je poznavala probleme i poteškoće koje potresaju naš svijet. Dapače, ustvrdila je da »svijet nikada nije trebao više mira nego danas — toliko je ubijanja, pronalaze se novi načini ubijanja« (MI). Stoga je posebno istaknula: »Mi moramo biti sposobni živjeti u miru i radosti i jedinstvu. Kako? Imati poštovanja jedni prema drugima. Ako Bog odabire mene, On odabire tebe. Ako On mene ljubi, On ljubi i tebe. Ako On ima povjerenja u mene, On ima povjerenja i u tebe« (MI). U nedostatku ljubavi i poštovanja prema drugima Majka Terezija je uvidjela uzrok nemira te je u služenju drugima vidjela prigodu za ponovno stvaranje i uspostavljanje mira.

Uvjerenje Majke Terezije da je »pobačaj najveći razoritelj ljubavi i mira«⁴⁰ jest možda najbolji primjer toga kako je ona primijenila ova uvjerenja. Pobačaj pomućuje odnos s Bogom, sa samim sobom te s drugima. On je uvreda Boga te nasilništvo protiv nevinog ljudskog bića. Također i oni koji su umiješani u izazivanje abortusa, na poseban način majka, ranjavaju sami sebe. Premda je vezivanje mira s poštovanjem života kod Majke Terezije bilo usmjereno protiv vladajuće sekularne kulture, ona nikada nije propustila poticati svoje slušatelje da uznastoje oko uspostavljanja istinskog mira utemeljenog na pravедnosti i pravu na život. Prigodom primanja Nobelove nagrade za mir, izjavila je:

Pobačaj je najveći razaratelj mira jer to je izravan rat, izravno ubijanje, ubojstvo od strane same majke. A mi čitamo u Pismu jer je to Bog veoma jasno rekao: »Pa i kad bi majka mogla zaboraviti svoje dijete, ja tebe zaboraviti neću. Ja sam te upisao u dlan svoje ruke.« Mi smo upisani u dlan njegove ruke, tako blizu njemu; ono nerođeno dijete bilo je upisano u Božju ruku. A ono što me najviše pogađa jest početak ove rečenice, da kad bi majka i mogla zaboraviti, nešto što je nemoguće — no kad bi i mogla zaboraviti — ja te neću zaboraviti.... Naša su djeca željena, mi ih ljubimo, no što je s milijunima drugih? Mnogi su ljudi veoma uznemireni i zabrinuti za djecu Indije, Afrike, gdje mnoga umiru, možda zbog neishranjenosti, gladi i tako dalje, no milijuni djece umiru odlukom majčine volje. To je ono što danas najviše razara mir, jer ako majka može ubiti svoje vlastito dijete, što to onda priječi mene da ubijem tebe, a ti mene?»⁴¹

Osim njezinog čvrstog stava protiv abortusa, Majka Terezija je opetovano isticala vrijednost obiteljskog života kao sredstva za mir. »Ljubav započinje u domu, u domu započinju također i ubijanje i mržnja.«⁴² Jednom je pisala poznanici po-

39 Neobjavljeni intervju.

40 Majka Terezija vladinom uredu, 22. veljače 1986.

41 Govor Majke Terezije prigodom primanja Nobelove nagrade za mir, Oslo, Norveška, 11. studenoga 1979.

42 Neobjavljeni intervju.

tičući je da ljubi i onda kad je to teško: »Istinski mir dolazi samo od toga da se svaka osoba ljubi, da se za nju brine i da je se poštuje kao dijete Božje — moj brat, moja sestra. Ja znam kako takav pokušaj može katkada biti težak. Ako vidiš da ti je teško vidjeti Isusa u bijednom stanju drugoga, gledaj tada tu osobu u Isusovom srcu. On je ljubi onom istom ljubavi kojom ljubi i tebe. To će ti pomoći na putu prema većoj ljubavi — posebice prema onome tko je u navećoj takvoj potrebi.«⁴³

Osvjetljavajući ulogu obitelji u izgradnji mira, Majka Terezija je zapisala: »Sve više ljudi uviđa da sve dotle dok ne vratimo molitvu i ljubav u našu obitelj, mi nećemo imati mira.« (MI). S obzirom na sve veći broj problematičnih i rastavljenih obitelji, ona je isticala značenje obiteljske molitve kao staze prema obiteljskom zajedništvu te, konačno, prema svjetskom miru. »Obitelj koja zajedno moli, ostaje zajedno; i ako ste zajedno, vi ćete ljubiti jedan drugoga istom onom ljubavi kojom Bog ljubi svakoga od nas. Ljubav započinje u obitelji. Mir započinje u obitelji. Tamo gdje je ljubav — tamo je zajedništvo, mir i radost.«⁴⁴ Sljedeća poruka upućena obiteljima pokazuje njezin praktičan duh te ukazuje na to da je plod služenja mir te da služenje započinje kod nama najbližih.

Ljudi su toliko zaposleni, toliko zauzeti da nemaju vremena ni da se nasmiješe jedan drugome. Oni uopće nemaju vremena da se razvesele jedan drugome, da budu zajedno, da se smiju, da zajedno mole. Otac i majka su veoma zaposleni, djeca su prepuštena sama sebi. U kući nema nikoga; stare se ljude stavlja u neku instituciju. Došavši kući, sjedneš pred televizor, malo za rasonodu, no ti ponovno nemaš vremena za razgovor sa svojom djecom, da razgovaraš sa svojim ukućanima, da molite zajedno. Ovaj gubitak zajedničke molitve onemogućio je ljudima da ostanu zajedno. No ako se oni zajedno mole, oni će i ostati zajedno, i ako ostanu zajedno, oni će ljubiti jedan drugoga, oni će imati vremena jedan za drugoga. To je ono što se danas izgubilo, a taj gubitak valja ponovno nadomjestiti unošenjem Krista natrag u obiteljski život. Pobačaj je najveći razaratelj obiteljskog života. Ubijajući dijete, oni ubijaju istinski obiteljski život. To je razlog zašto moramo moliti našu Gospu da nam pomogne poći u potragu za djetetom te da ga ponovno vratimo u dom, jer dijete je ono koje ujedinjuje obitelj. I ako molitva uđe u dom, onda će tamo vladati ljubav i nježnost. Možda će ljudi biti siromašni i potrebiti mnogočega, no tamo će uvijek vladati toplina, briga jednih za druge i međusobno dijeljenje.

Zaključak

Premda veoma jednostavna u izrazu, poslovna kartica Majke Terezije baca jako svjetlo na život i poruku Majke Terezije iz Kalkute. Ona nam na poseban način pomaže da razumijemo i živimo neke od najznačajnijih vidika kršćanskog života, posebice ljubavi koja je toliko potrebna u današnjem svijetu.

43 Majka Terezija sudjelatnici, 12. veljače 1991.

44 Otvoreno pismo, 14. ožujka 1996.

Uistinu, oni koju imaju najveću glad i žed za Bogom i ljubavljaju te oni prema kojima smo najobvezatniji, istaknula bi Majka Terezija, jesu oni oko nas. »Kako mi možemo ljubiti Isusa u današnjem svijetu? Ljubeći ga u mojem mužu, mojoj ženi, mojoj djeci, mojoj braći i sestrama, mojim roditeljima, mojim susjedima, siromašnima.«⁴⁵ Ustvari, najpotrebniji su često oni s kojima živimo. »Ljudi su gladni Božje riječi, ljubavi. Poznajemo li mi uistinu naše siromahe? Baš ovdje? Može biti da se siromasi nalaze u mojoj vlastitoj obitelji jer ljubav započinje u domu. Poznajemo li ih mi?«⁴⁶

Prakticiranje ovakve ljubavi je na dohvat svakog kršćanina na bilo kojoj životnoj stazi. Svatko ima poslanje nositelja Božje ljubavi. »Danas Bog ljubi svijet tako mnogo da je dao tebe, dao je mene da ljubimo svijet, da budemo njegova ljubav, njegovo suosjećanje. To je nama tako prekrasna misao — i uverenje — da ti i ja možemo biti ta ljubav i suosjećanje.«⁴⁷

Budući da je Majka Terezija bila tako vjerna nositeljica Božje ljubavi, mnogi su je smatrali, uključujući i Ivana Pavla II., »osobom–porukom«⁴⁸ za naše vrijeme. Na početku novog tisućljeća ona nas također može poučiti i nadahnjivati da budemo »nositelji Božje ljubavi«, da budemo »njegova ljubav, njegovo suosjećanje, njegova prisutnost« u teškim i izazovnim situacijama našeg svagdanjeg života.

(S engleskog preveo Ivan Šestak)

MOTHER TERESA OF CALCUTTA — AN EXAMPLE IN OUR TIME

Brian KOLODIJCHUK

Summary

On Missionary Sunday, on October 19 of this year, which is also the 25th anniversary of his pontificate, the Holy Father John Paul II is to beatify Mother Teresa in Rome. She was born on August 26, 1910 into an Albanian family in Skopje (Macedonia) and died on September 5, 1997 in Calcutta. The beatification will take place only a few years following her death, something which usually requires a much longer interim. All this is indicative of heroism, indeed, of the true and saintly surrender of this humble religious, which was manifested by her serving the poorest of the poor. Her person has become the message itself.

Many ties bound Mother Teresa to Croatia and she visited Croatia many times, mainly for the celebration of major solemn feasts. Her sisters, the Missionaries of Charity, have been labouring in Zagreb since 1979. When she was a young girl in Skopje,

45 ML, Božić 1995.

46 Majka Terezija engleskoj sekciji Instituta Regina mundi, Rim 20. prosinca 1979.

47 Govor Majke Terezija za vrijeme Sinode biskupa, 1980.

48 George Weigel, *Witness to Hope: The Biography of John Paul II*, New York, Cliff Street Books, 1999.

her spiritual leader was Fr. Franjo Jambreković, a Croatian Jesuit, with whom she continued to carry on a correspondence while living in India. Regrettably, she demanded that these letters not be published, but rather burnt! In India she also nurtured a deep friendship with our well-known missionary, Fr. Ante Gabrić. This paper depicts the life of love and service of Mother Teresa, a life deeply rooted in prayer and faith. The leitmotiv of this article shall be the words of her favourite saying: »The fruit of silence is prayer, the fruit of prayer is faith, the fruit of faith is love, the fruit of love is service, the fruit of service is peace.«